

Teatru

Prefață de *Mihaela Michailov*

Fișă biobibliografică și
referințe critice de *Lucian Pricop*

CUPRINS

<i>Prefață</i> (Mihaela Michailov)	7
<i>Fișă biobibliografică</i>	15
<i>Referințe critice</i>	17
Cadrilul	23
Plicul	91
Apostolii	171
Jidanul	239

CADRILUL

COMEDIE ÎN TREI ACTE

PERSONAJELE:

MANOLE STELIAN, pictor, 32 ani
VICTOR GROZEA, pictor, 30 ani
TOMA TULBURE, cronicar artistic, 45 ani
FILOSTRAT, proprietar, 53 ani
UNCESCU, comisar, 40 ani
SERAFIM, servitor
TINA STELIAN, 25 ani
ANIȘOARA, 23 ani
SEVASTIȚA, servitoare, 50 [ani]

ACTUL ÎNTÂI

Atelierul pictorului Stelian

Un atelier intim, cald, puțin cam încărcat. O ușă în fund-dreapta; altă ușă în dreapta, planul întâi, peretele din stânga e pe jumătate din sticlă și cu perdele albe subțiri pentru filtrarea luminii.

Tavan-luminatoriu.

Multe covoare și scoarțe, pe jos și pe pereți; icoane vechi și oale românești; pânze sfârșite și începute, prin colțuri; un șevalet cu o pânză mare, încă neisprăvită: Nimfa îndrăgostită; un otoman larg, un paravan, un pian, scaune, o mescioară etc.

SCENA I

TINA, GROZEA (APROAPE DE PIAN)

GROZEA (*cu patimă*): Te iubesc!

TINA (*asemenea*): Te iubesc!

Îmbrățișare.

TINA (*desfăcându-se cu gingășie*): Fii cuminte, dragule... Te rog...
Ajunge... Șezi colea, frumos...

GROZEA (*se așază pe scaunul de la pian, își potrivește cravata*): Mă sun, deși... te iubesc atât de mult că... (*Mișcare de apropiere.*)

TINA (*depărtându-se*): Tocmai de aceea trebuie să fii cuminte... Te vreau delicat, ascultător; am nevoie de un suflet înțelegător... Tu trebuie să-mi dai ceea ce nu găsesc la bărbatul meu. În căsnicie femeia își pierde iluziile. Bărbatul meu a fost la început...

GROZEA (*întrerupând*): Veșnic bărbatul tău... Nu-ți închipui cât mă tulbură, mai ales că bărbatul tău e și prietenul meu.

TINA: Îți jur că n-am să-ți mai vorbesc de Manole. Iartă-mă.

GROZEA: Aș înțelege să-l ocărâm împreună când nu l-aș cunoaște. Dar, din nenorocire, ne cunoaștem prea bine.

TINA (*zâmbind cochet*): Sunteți chiar rivali în toate...

GROZEA (*mândru*): În toate, afară de pictură, unde am modestia să mă consider „hors concours“. Iartă-mă, dar un zugrav ca Stelian nu poate sta alături de mine care sunt singurul reprezentant al artei adevărate. Tu mă înțelegi...

TINA (*cald*): Da, te înțeleg și te admir. Tu nu faci comerț din artă...

GROZEA (*grav*): Așa este. De aceea nu mi se cumpără tablourile. Stelian nici nu-i artist, dacă-i să vorbim cinstit. Are el vreo pânză nevândută? N-are. I se desfac tablourile ca măslinile la băcănie. Când îți trebuie ție o toaletă, vinde un tablou. Când are să plătească chiria, vinde un tablou. Când... În sfârșit, negustorie de mușamale colorate...

TINA (*aproape de el*): O, cât te înțeleg!... Tu nu-ți pângărești arta, tu...

GROZEA (*înlăcărat*): Eu mai curând aș muri de foame decât să fac portrete băcanilor.

TINA (*plină de admirație*): Cum te aprinzi când vorbești de arta ta!... Mi-e și rușine să-ți spun că au fost vremuri când nici eu nu te prețuiam deloc...

GROZEA (*domolindu-se deodată*): Din pricina lui Stelian, sunt sigur... Toți cei ajunși au oroare de garda cea nouă... Ehe!

TINA: Cu toate astea el nu vorbește niciodată de pictura ta... Odată, deunăzi, am adus eu vorba și i-am spus că-mi plac mult pânzele tale. Știi ce-a făcut? A zâmbit și a schimbat o privire compătimitoare cu Toma Tulbure.

GROZEA (*zâmbind cu superioritate*): Firește. Îl ustură adevărul... De altfel toată lumea știe că Toma Tulbure nu mai conține cu osanalele lui Stelian și că Stelian împuiază urechile cui îl ascultă că Tulbure e singurul critic de artă în toată țara românească... Asociație de admirație mutuală. Punct.

TINA: Și eu credeam ca dânșii până mai deunăzi, n-aș putea spune când...

GROZEA: Când ai început să mă iubești...

TINA: Nu-mi dau seama dacă te-am admirat pentru că te-am iubit, sau te-am iubit pentru că te-am admirat... Știi însă că acum te iubesc și te admir... (*Mângâindu-l*.) Dragule!...

GROZEA: Iubirea ta e arta mea, Tino! De când te iubesc parcă sunt alt om. Și am o râvnă de muncă, grozavă... (*Vrea s-o îmbrățișeze*.)

TINA (*ferindu-se deodată, cu teamă*): Nu, nu... Te rog... Am o presimțire rea... Nu știu ce-o fi, dar parcă...

GROZEA (*neliniștit și el, dar căutând să-și ascundă tulburarea*): Ce presimțire?... Copilării!... Nu ne amenință nici o primejdie. Stelian zugrăvește cocioabe dărăpănate cine știe prin ce mahalale, nu-i așa?... Atunci cine? Tulbure?

TINA: Mi se pare că Tulbure știe ceva sau cel puțin bănuiește... Nu pot să-l sufăr. Ce intrigant!

GROZEA: Un spion fără caracter, negreșit. Dar nu cred să fi observat ceva. Eu sunt discret ca un paravan... Apoi, chiar presupunând c-ar bănuși, nu te gândești că și el a plecat cu Stelian?... Va să zică... (*Drăgăstos.*) Suntem singuri. Am fi nerozi să nu profităm de singurătatea noastră. (*Se apropie de ea.*)

TINA (*ferindu-se mereu*): Ai dreptate... da... Și totuși simt că ne pândeste o primejdie... O simt apropiindu-se...

GROZEA (*înfricoșat, lângă pian*): Tino, mă tulburi cu asemenea...

TINA (*aruncându-se brusc în brațele lui*): Ia-mă-n brațe! Strânge-mă tare, ocrotește-mă!... (*Cu patimă.*) Te iubesc...

GROZEA (*asemenea*): Te iubesc!...

Îmbrățișare pasionată.

SCENA II

ACEIAȘI, TULBURE, STELIAN

Ușa din dreapta se deschide și intră Toma Tulbure, urmat de Manole Stelian. Tulbure înaintează câțiva pași, apoi scoate pălăria.

TULBURE (*teatral, lui Stelian*): Poftim!

Tina și Grozea se despart uluiți. Stelian a rămas încremenit lângă ușă.

Tulbure zâmbește cu superioritate. O pauză grea.

Stelian scoate repede din buzunar un revolver

și face doi pași spre Grozea, care se retrage după pian.

STELIAN (*izbucnind*): Ticălosule! Mizerabile! Zdreanță! Na!... (*Descarcă revolverul spre Grozea.*)

În clipa când Stelian a întins arma, Grozea se pleacă repede

în dosul pianului, iar Tina se aruncă orbește la soțul ei.

TINA (*țipând*): Manole! Manole!

STELIAN (*întorcându-se spre ea*): Mai îndrăznești, nerușinato?

Stelian se zbate să tragă în Tina, care i s-a agățat

de mâna înarmată. Tulbure îi smulge revolverul.

TULBURE (*grav, punând arma în buzunar*): Destul, Rafaele... Onoarea e cârpită!

STELIAN (*cade istovit pe un scaun*): A, mizerabilii, ticăloșii!

TINA (*lângă el*): Manole, liniștește-te... Vrei să te faci de râs?... Ce ți-a trăznit prin minte?

STELIAN (*în culmea indignării, lui Tulbure*): O vezi?... Mai are și curajul să mă înfrunte...

TULBURE: Te miri? Cu toate astea e foarte natural. Numai astfel te va convinge că n-ai văzut ce ai văzut.

TINA (*brusc, cu schimbare de ton*): Ce să-l conving? Se vede c-ați înnebunit?... (*Lui Stelian.*) Ce ți s-a părut? De ce-ai tras?

STELIAN (*puțin îngrijorat*): L-am omorât?

GROZEA (*ridicându-se încet*): Nu m-ai omorât, Manole. Ai avut noroc c-am avut eu prezența de spirit să mă feresc. Altminteri ucideai un suflet nevinovat și înfundai ocnele... (*Își potrivește toaleta.*)

STELIAN (*lui Tulbure*): Îți place?... E nevinovat.

TULBURE: Negreșit. A avut ghinion, sărmanul.

GROZEA (*apropiindu-se cu băgare de seamă*): Adică te-ai îndoit, Manole? De mine, Manole? Și de soția ta, pe care eu o stimez ca pe o sfântă?... Manole, m-ai jignit adânc!...

TINA (*lângă un fotoliu, leșină teatral*): Aaah!...

TULBURE: A leșinat la țanc... (*Lui Stelian.*) E datoria ta acum s-o îngrijești și să te lași convins.

STELIAN (*a alergat la Tina*): A leșinat... (*Lui Grozea.*) Dă repede un pahar cu apă!

GROZEA (*aducând apă în grabă*): Ce grozăvie!... Erai să-ți omori un prieten și ai făcut să-ți leșine nevasta... pentru niște închipuiri!

STELIAN (*îngrijind pe Tina*): Tino! Tino! Vino-ți în fire!...

Intră Sevastița.

SCENA III ACEIAȘI, SEVASTIȚA

SEVASTIȚA (*speriată*): Vai de mine, conașule, ai omorât peconița!

STELIAN (*înfuriindu-se iar deodată*): Ieși afară, nemernico!... Imediat să-ți strângi catrafusele și să te cărăbănești, căci altfel ai să mă ții minte câte zile-i trăi!

SEVASTIȚA: Aoleu, conașule... se poate?

STELIAN: Zât!... Ieși!... Am avut în casă o tainuitoare în loc să am o slujnică!

SEVASTIȚA: Da' ce-s eu de vină, conașule, dacă coniața...

TINA (*trezindu-se brusc din leșin și repezindu-se la ea*): Uite obraznica!... Mă bârfești în fața mea? Îți închipui poate c-am murit, nerușinato! Nu mai pot. (*Lui Stelian.*) Manole dragă, nu mai pot să rabd mojițiile servitoarei. M-am săturat până-n gât. Trebuie să alegi: ori eu ori ea!... M-a îmbolnăvit de nervi, mi-a scos peri albi...

SEVASTIȚA: Ce-am făcut eu, coniață, păcatele mele?

STELIAN: Fără multă vorbă. Scurt! (*O ia de spate și o dă afară.*)